

ODBORNÉ STANOVISKO HLAVNEJ KONTROLÓRKY MESTA BREZNA K NÁVRHU ROZPOČTU NA ROK 2015

Podľa § 18f ods. 1 písm. c) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu na rok 2015 (ďalej len stanovisko).

A. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NÁVRHU ROZPOČTU

Pri spracovaní môjho stanoviska som vychádzala z posúdenia návrhu viacročného rozpočtu na roky 2015 – 2017 a návrhu programového rozpočtu na roky 2015 - 2017 (ďalej len návrh rozpočtu), ktorý bol vyvesený na úradnej tabuli a zverejnený zákonným spôsobom. Posudzovala som zákonnosť ako aj metodickú správnosť jeho zostavenia a predloženia na schválenie mestskému zastupiteľstvu (ďalej len MsZ).

V roku 2014 nebol návrh rozpočtu predložený na rokovanie MsZ a tak je mesto v roku 2015 v rozpočtovom provizóriu, čo znamená, že mesto do schválenia rozpočtu hospodári podľa schváleného rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka, pričom výdavky uskutočnené počas rozpočtového provizória nesmú v každom mesiaci rozpočtového roka prekročiť 1/12 celkových výdavkov schváleného rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka. Výnimku tvoria výdavky uskutočnené počas rozpočtového provizória, ktoré sa uhrádzajú v súlade s termínmi splácania dohodnutými v predchádzajúcom rozpočtovom roku a výdavky uskutočnené počas rozpočtového provizória na povinnú úhradu podľa osobitných predpisov.

V tejto súvislosti upozorňujem, že podľa §11 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. má mesto povinnosť rozpočtové príjmy a výdavky uskutočnené počas rozpočtového provizória zúčtovať s rozpočtom na rok 2015 po jeho schválení.

Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Legislatívnymi východiskami zostavenia rozpočtu sú zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“) a zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.

Pri tvorbe rozpočtu sa vychádza aj z uplatnenia príslušných ustanovení zákonov:

- č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z.n.p., na základe ktorého mesto vydalo všeobecne záväzné nariadenia k jednotlivým miestnym daniam,
- č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
- č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z.n.p. a ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov.

Podľa §4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv. Súčasťou rozpočtu obce sú rozpočty príjmov a výdavkov rozpočtových organizácií a príspevky príspevkovým organizáciám zriadených obcou, ako aj

finančné vzťahy k právnickým osobám, ktorých je zakladateľom. V rozpočte obce sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia v súlade s osobitným predpisom. Podľa §9 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Po preverení náležitostí a obsahu návrhu rozpočtu konštatujem, že je zostavený v súlade s cit. ustanoveniami zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Návrh rozpočtu bol zverejnený na úradnej tabuli mesta a na webovom sídle mesta (www.brezno.sk) dňa 29.01.2015, t.j. v zákonom stanovenej lehote (najmenej 15 dní pred jeho schválením) v súlade s § 9 ods.2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p.

B. VÝCHODISKÁ TVORBY ROZPOČTU

Návrh rozpočtu je predložený v členení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie podľa funkčnej a ekonomickej rozpočtovej klasifikácie. Rozpočet na rozpočtový rok 2015 je po jeho schválení MsZ záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky sú orientačné.

V návrhu rozpočtu sa uvažuje s vyrovnanou, mierne prebytkovou (50 546 €) bilanciou príjmov a výdavkov, vrátane finančných operácií.

Návrh rozpočtu príjmov pre rok 2015 predpokladá ich naplnenie na úroveň 16 060 034 €.

Vývoj príjmovej časti rozpočtu:

Rok	Schválený rozpočet príjmov celkom	Skutočnosť naplnenia príjmov celkom
2001	108 394	112 964
2002	187 275	217 253
2003	207 301	222 581
2004	271 312	249 057
2005	400 020	427 922
2006	341 776	377 658
2007	347 128	378 094
2008	14 191 130	14 928 599
2009	11 783 151	12 360 816
2010	9 676 210	11 644 722
2011	9 712 653	11 557 812
2012	9 985 440	12 610 144
2013	10 788 997	11 335 581
2014	9 948 182	očakávaná skutočnosť - 11 038 130
2015 – návrh	16 060 034	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Rozpočet príjmov je výrazne zvýšený z titulu kapitálových príjmov, kde je rozpočtovaný kapitálový transfer vo výške 5 714 845 €. Práve cudzie príjmy výrazne ovplyvňujú príjmovú a následne aj výdavkovú časť rozpočtu.

Vo výdavkovej časti predstavuje návrh rozpočtu celkový objem 16 009 488 €.

Vývoj výdavkovej časti rozpočtu:

Rok	Rozpočet výdavkov celkom	Skutočnosť čerpania výdavkov celkom
2001	97 394	100 790
2002	262 884	318 692
2003	385 141	384 329
2004	238 581	234 877
2005	387 365	377 907
2006	335 230	318 789
2007	262 643	319 315
2008	356 295	14 820 022
2009	15 177 615	14 855 292
2010	9 855 080	12 150 013
2011	9 668 473	11 744 196
2012	10 422 613	12 709 114
2013	10 266 794	11 051 971
2014	9 948 182	očakávaná skutočnosť - 10 807 607
2015 – návrh	16 009 488	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

V návrhu rozpočtu sa plánuje prebytok rozpočtu vo výške 474 869 €, pričom sa uvažuje z tohto prebytku kryť schodok finančných operácií (konkrétne výdavkové finančné operácie, t.j. splácanie úverov).

Návrh rozpočtu je minimalistický, najmä z pohľadu rozvoja - so zapojením vlastných zdrojov, t.j. prebytku rozpočtu za rok 2014 a zostatku rezervného fondu sa uvažuje až pri schvaľovaní záverečného účtu za rok 2014 a tak návrh rozpočtu kapitálových výdavkov len reflektuje úroveň kapitálových príjmov, najmä kapitálových transferov, a naplánovaný prebytok bežného rozpočtu.

Vyšší objem finančných prostriedkov v kapitálovom rozpočte (z pohľadu minulých období) je spôsobený schválením realizácie projektov financovaných z finančných prostriedkov EÚ, konkrétne

1. „Brezno - splašková kanalizácia, vodovod – ulice Potočná, Poľná, Hlboká, Cesta Osloboditeľov a IBV Rovne“;
2. „Rekonštrukcia Základnej školy Pionierska 4“.

Uvažuje sa so znižovaním bežných výdavkov, čo je nevyhnutnosť, pretože na dosiahnutý prebytok bežného rozpočtu sú nastavené splátky úverov (istina vo výške 424 323 €), úrokov z úverov (vo výške 160 200 €) a splátky za prevzatie pohľadávky (vo výške 298 302 €) a tiež sa z neho kryje schodok kapitálového rozpočtu.

V tejto súvislosti pokladám za dôležité upozorniť na riziká, ktoré sú tak na príjmovej strane ako aj na výdavkovej strane rozpočtu. Na výdavkovej strane rozpočtu bude nevyhnutné udržať rozpočtovú disciplínu zo strany všetkých subjektov, ktoré sú zapojené do rozpočtového procesu. Ak sa nepodarí naplniť plánované príjmy rozpočtu (neisté priebežné plnenie výnosu z podielových daní, nedostatočné plnenie príjmov z miestnych daní a dlhodobé problémy mesta vysporiadať sa s pohľadávkami a to tak daňovými ako aj nedaňovými) bude nevyhnutné zamerať sa na konsolidáciu bežných výdavkov, pretože udržanie rozpočtovej rovnováhy je jediným predpokladom, aby bol dosiahnutý prebytok bežného rozpočtu a zabezpečená vyrovnanosť rozpočtu mesta.

Pre zabezpečenie rozvoja mesta a najmä využitie zdrojov z rozpočtu Európskych spoločností v nasledujúcich rozpočtových rokoch, sa musia nájsť vnútorné rezervy a zdroje, aby sme naplnili plánované prebytky rozpočtu mesta, z ktorých sa budú financovať nielen splátky úverov a ich úrokov, ale aj rozvojové programy mesta cez rezervný fond, ktorý má k 31.12.2014 zostatok vo výške 45 303,47 €.

ROZPOČET BEŽNÝCH PRÍJMOV

V návrhu rozpočtu sa uvažuje s poklesom bežných príjmov oproti očakávanej skutočnosti roku 2014 a to napriek skutočnosti, že daňové príjmy tvorené výnosom dane z príjmov fyzických osôb – podielovej dane zo štátneho rozpočtu sa na základe úpravy vládneho nariadenia zvýšia.

Vývoj bežných príjmov :

Rok	Schválený rozpočet bežných príjmov	Skutočnosť plnenia bežných príjmov
2005	210 034	268 908
2006	222 900	275 183
2007	236 068	307 079
2008	251 937	11 134 767
2009	9 981 611	10 581 374
2010	9 226 210	9 909 181
2011	9 053 402	9 736 473
2012	9 585 440	10 057 835
2013	9 936 760	10 445 004
2014	9 865 182	očakávaná skutočnosť - 10 896 509
2015 - návrh	10 335 189	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Daňové príjmy

Daňové príjmy sú tvorené výnosom dane z príjmov fyzických osôb – podielovej dane zo štátneho rozpočtu, majetkovými daňami a daňami za tovary a služby, t.j. daňami ktoré mesto vyberie od svojich občanov a to najmä daň z nehnuteľnosti a poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad.

Daňové príjmy vždy tvorili najstabilnejšiu a najvýznamnejšiu zložku rozpočtu mesta; táto skutočnosť sa nemení ani v roku 2015.

Vývoj daňových príjmov:

Rok	Schválený rozpočet daňových príjmov	Skutočnosť naplnenia daňových príjmov
2001	50 900	52 970
2002	53 295	54 668
2003	58 130	58 916
2004	73 938	71 259
2005	130 238	146 626
2006	148 694	155 171
2007	151 938	170 026
2008	181 628	6 500 963
2009	5 836 789	5 996 111

2010	5 718 548	5 113 547
2011	5 976 211	5 751 932
2012	6 073 970	5 794 632
2013	6 265 716	6 066 178
2014	6 412 860	očakávaná skutočnosť - 6 348 232
2015 - návrh	6 879 219	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Mesto uvažuje s rastom daňových príjmov, nárast očakáva najmä z výnosu dane z príjmov fyzických osôb – skutočnosť plnenia výnosu dane z príjmov je 4 902 617 €, návrh rozpočtu na rok 2015 je 5 369 034 €. Spracovateľ návrhu rozpočtu vychádza zo zvýšenia výnosu dane z príjmov fyzických osôb v súlade s vládny nariadením a prognózou Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej len „MF SR“).

Navrhovaný rozpočet príjmov z miestnych daní kopíruje schválený rozpočet na rok 2014. Zo skutočnosti k 31.12.2014 je zrejme, že schválený rozpočet na rok 2014 sa nepodarilo splniť. Návrh rozpočtu na rok 2015 je preto prekvapivý a to aj preto, že vývoj v naplňaní rozpočtu miestnych daní preukazuje vždy nižšie plnenie ako je očakávaný výnos. Spracovateľ návrhu rozpočtu má opäť ambíciu zvýšiť výnos z miestnych daní, v komentári uvádza že bude vymáhať daňové pohľadávky cez exekučné konania. Navrhujem, aby sa problematika miestnych daní stala prioritou a aby sa zvýšená pozornosť venovala daňovým pohľadávkam, najmä ich vymáhaniu od neplatičov a uplatňovania sankčných mechanizmov. Keď si porovnam výšku daňových nedoplatkov a najmä ich splatnosť, tak výška sankcií uložených v daňovom konaní - očakávaná skutočnosť vo výške 400 € a návrh rozpočtu na rok 2015 vo výške 1000 € sa mi zdá ako neefektívne a neúčinné nakladanie s majetkom mesta, konkrétne daňovými pohľadávkami.

Vývoj plnenia príjmov z dane z nehnuteľnosti:

Rok	Schválený rozpočet	Skutočnosť
2002	12 186	11 573
2003	13 330	13 669
2004	14 078	13 338
2005	20 200	26 353
2006	19 000	19 066
2007	18 400	18 849
2008	635 531	827 226
2009	815 869	815 869
2010	803 293	845 564
2011	845 366	821 993
2012	848 000	823 020
2013	974 317	890 705
2014	932 870	očakávaná skutočnosť – 875 568
2015 - návrh	932 870	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

U dane z nehnuteľností v návrhu rozpočtu na rok 2015 platí to isté čo pri návrhu rozpočtu miestnych daní. Mesto si za uplynulé obdobie kladie cieľ zvýšiť výnos z dane z nehnuteľnosti a znížiť daňové pohľadávky, avšak tento cieľ sa mu nedarí naplňať. Vo svojich stanoviskách už chronicky opakujem, že ak sa nepodarí nájsť nástroj na vymáhanie daňových pohľadávok a na ich následné znižovanie a z tohto titulu naplňanie daňových príjmov, výsledkom bude len realita v podobe zvýšenia daní pre fyzické a právnické osoby bez dopadu na tých, ktorí si svoje daňové

povinnosti permanentne neplnia. Výsledky uplynulých rokov trend znižovania daňových pohľadávok nezaznamenávajú.

U navrhovaného rozpočtu príjmov z ostatných miestnych daní (daň za psa, za nevýherné hracie automaty, za predajné automaty, daň za užívanie verejného priestranstva) sa uvažuje s jeho zvýšením, aj keď úroveň očakávanej skutočnosti roku 2014 signalizuje nenaplnenie rozpočtu roku 2014.

Sadzba poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad sa v roku 2013 vo VZN zvyšovala a tak sa aj v rozpočte príjmov na rok 2013 a aj na rok 2014 uvažovalo so zvýšením výnosu z tohto poplatku. Opätovne očakávaná skutočnosť k 31.12.2014 ukazuje, že zvýšenie príjmov sa nekoná. Napriek tejto skutočnosti sa spracovateľ rozhodol výnos z tohto poplatku v návrhu rozpočtu pre rok 2015 ponechať na úrovni schváleného rozpočtu roku 2014.

A tu si dovoľím opätovne ako po minulé roky upozorniť, že mestu sa nedarí z dosahovaných výnosov pokrývať náklady na likvidáciu komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu. Pri znižovaní výnosu tohto poplatku sa rozdiel nákladov a výnosov z tejto činnosti (likvidácia komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu) stále zväčšuje, čo zvyšuje nároky na výdavkovú časť rozpočtu mesta.

Odporúčam vykonať analýzu skutočných nákladov na likvidáciu komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu s cieľom následného zníženia týchto nákladov a zvýšenia efektivity a účinnosti vykonávania tejto činnosti. Rovnako odporúčam venovať zvýšenú pozornosť aj dosahovaniu vyšších výnosov z tohto poplatku, zvýšiť efektivitu a účinnosť vymáhania daňových nedoplatkov a uplatňovať sankcie v daňovom konaní.

Nedaňové príjmy

Výrazný pokles príjmovej časti bežného rozpočtu je v návrhu rozpočtu zaznamenaný u nedaňových príjmov, t.j. príjmov z podnikania a z vlastníctva majetku, príjmov z administratívnych a iných poplatkov; uvažuje sa so znížením týchto príjmov z úrovne očakávanej skutočnosti k 31.12.2014 vo výške 1 260 093 € na sumu 1 063 965 €. Tento poklesje dlhodobý, čo dokumentuje porovnanie poklesu nedaňových príjmov od roku 2012 do roku 2014 o cca 400 tis. € a tiež porovnanie počtu nájomných zmlúv na prenájom nebytových priestorov - v roku 2008 ich bolo 79, v roku 2009 – 74 a v roku 2014 len 41.

Príjmy z podnikania (zisk a dividendy od LESY MESTA BREZNO, s.r.o. a DALKIA Brezno a.s.) sú rozpočtované vo výške 60 000 €. Príjmy z prenajatých pozemkov sú rozpočtované na rok 2015 vo výške 264 000 €, v roku 2014 to bolo 245 106 €, do rozpočtu najviac „prispievajú“ za prenájom lesných pozemkov LESY MESTA BREZNO, s.r.o. – pre rok 2015 je príjem z nájmu rozpočtovaný vo výške 160 000 €, v roku 2014 to bolo až 150 000€. Príjmy z prenajatých budov a objektov sú naplánované vo výške 199 983, t.j. na úrovni minulého roka. Príjem z prenajatého technického a technologického zariadenia je rozpočtovaný v zmysle nájomnej zmluvy uzatvorenej so spoločnosťou DALKIA Brezno a.s. a to vo výške 60 000 € základné nájomné a 36 513 € dodatkové nájomné, pričom základné nájomné musí byť čerpané len na zhodnotenie majetku, čo je vyjadrené v kapitálových výdavkoch návrhu rozpočtu rokov 2014 – 2016.

U administratívnych poplatkov a platieb ide najmä o

- správne poplatky, ktoré sú vyberané v zmysle platných právnych predpisov – sú rozpočtované vo výške 185 150 € (minulý rok 211 500 €);
- pokuty a penále - sú rozpočtované vo výške 10 400 € (minulý rok 13 000 €);

- príjmy za poskytované sociálne služby t.j. za opatrovateľskú službu, služby poskytované v zariadení núdzového bývania „NÁRUČ“, v útulku „NÁDEJ“, za pranie bielizne, za služby poskytované v mestskej knižnici, za služby poskytované mestskou políciou na pulte centrálnej ochrany a iné – sú to príjmy vyberané v zmysle platných právnych predpisov a uzatvorených zmlúv o poskytovaní služby – sú rozpočtované vo výške 126 199 (minulý rok 119 539 €).

Dotácie - v návrhu rozpočtu sa uvažuje s dotáciami, ktoré budú poskytované mestu z rozpočtov jednotlivých rozpočtových kapitol v rámci financovania prenesených kompetencií a s ďalšími dotáciami zo ŠR v celkovej rozpočtovanej výške 2 392 005 €.

ROZPOČET KAPITÁLOVÝCH PRÍJMOV

Mesto v návrhu rozpočtu rozpočtuje plnenie kapitálových príjmov vo výške 5 724 845 €, v tom je naplánovaný predaj kapitálových aktív a kapitálové transfery, t.j. cudzie zdroje.

Vývoj kapitálových príjmov:

Rok	Rozpočet kapitálových príjmov	Skutočnosť plnenia kapitálových príjmov
2001	14 081	14 421
2002	19 516	8 559
2003	23 640	36 517
2004	42 963	19 142
2005	27 680	35 705
2006	36 624	58 844
2007	19 432	15 243
2008	102 522	12 801/ 424 915
2009	1 779 037	1 779 742
2010	450 000	1 837 802
2011	659 251	1 821 339
2012	400 000	2 552 309
2013	852 237	890 576
2014	83 000	očakávaná skutočnosť – 37 354
2015 - návrh	5 724 845	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

V návrhu rozpočtu je plánovaný príjem z predaja kapitálových aktív vo výške 10 000 €, ide o príjem z predaja pozemkov, konkrétne z vysporiadania pozemkov pod bytovými domami, prísluších pozemkov k rodinným domom a nevysporiadaných pozemkov pod stavbami.

V návrhu rozpočtu sú rozpočtované kapitálové transfery vo výške 5 714 845 €. Návrh rozpočtu vychádza na základe schválenia projektov financovaných z finančných prostriedkov EÚ a z Audiovizuálneho fondu, konkrétne

1. „Brezno - splašková kanalizácia, vodovod – ulice Potočná, Poľná, Hlboká, Cesta Osloboditeľov a IBV Rovne“;
2. „Rekonštrukcia Základnej školy Pionierska 4“;
3. „Digitalizácia kina“.

ROZPOČET BEŽNÝCH VÝDAVKOV

V roku 2015 sa uvažuje so znížením rozpočtu bežných výdavkov oproti skutočnosti k 31.12.2014 a to na úroveň schváleného rozpočtu roku 2014.

Vývoj bežných výdavkov:

Rok	Rozpočet bežných výdavkov	Skutočnosť čerpania bežných výdavkov
2001	63 943	66 108
2002	75 009	103 903
2003	177 840	177 455
2004	205 850	203 996
2005	224 583	220 205
2006	241 655	251 091
2007	237 856	253 698
2008	233 526	9 057 226
2009	9 822 211	9 548 917
2010	8 784 706	10 236 121
2011	9 009 222	9 499 690
2012	8 880 071	9 574 932
2013	9 058 977	9 848 449
2014	9 302 864	očakávaná skutočnosť – 10 231 691
2015 - návrh	9 258 536	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Z návrhu rozpočtu bežných výdavkov na rok 2014 podľa ekonomickej klasifikácie je zrejmé, že väčšie šetrenie sa vykazuje najmä vo výdavkoch na činnosť rozpočtových a príspevkových organizácií.

Výdavky na financovanie rozpočtových organizácií:

v €

	Skutočnosť 2012	Skutočnosť 2013	Schválený rozpočet 2014	Očakávaná skutočnosť 2014	Návrh rozpočtu 2015
ZŠ s MŠ Pionierska 2	1 494 325	1 642 835	1 477 087	1 710 607	1 491 805
ZŠ s MŠ Karola Rapoša Pionierska 4	1 390 337	1 481 535	1 204 489	1 593 308	1 243 214
ZŠ s MŠ MPČL 35	767 889	785 266	715 190	918 295	718 462
Základná umelecká škola	267 124	273 497	255 520	287 578	293 101
Centrum voľného času	100 127	107 702	88 909	103 750	91 430

V komentári k návrhu rozpočtu je uvedené, že transfery rozpočtovým organizáciám sa rozpočtujú na základe návrhu VZN o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku škôl a školských zariadení zriadených na území mesta Brezno (originálne kompetencie) ako aj očakávaného rozpočtu na prenesený výkon štátnej správy v oblasti školstva (základné školstvo).

Z návrhu rozpočtu je ale zrejmé, že pokles výdavkov na školstvo kopíruje pokles príjmov, t.j. transferov zo štátneho rozpočtu, avšak je viac ako pravdepodobné, že ide len o vykázané zníženie výdavkov a že výdavky na základné školy sa budú v priebehu roka zvyšovať v závislosti od poskytnutia transferov na prenesený výkon štátnej správy v školstve.

Pri hodnotení rozpočtu pre rozpočtové organizácie, t.j. pre školy a školské zariadenia je potrebné len zopakovať, že mesto má dlhodobé problémy so skrytým zadlžením školstva (havarijné stavy budov, nevyhnutnosť nielen rekonštrukcie a modernizácie, ale najmä opráv a údržby objektov a budov). Odporúčam situáciu v školstve (financovanie opráv a údržby majetku a najmä zhodnotenia majetku) riešiť zdokumentovaním stavu majetku, ktorý školy a školské zariadenia spravujú, spracovať analýzu možností financovania školstva z cudzích zdrojov a následne podľa možností koncepčne riešiť postupné odstraňovanie zisteného stavu.

Toto odporúčanie sa môže vzťahovať nielen na majetok, ktorý je v správe škôl a školských zariadení, ale celkovo na majetok mesta, teda aj na majetok, ktorý majú v správe príspevkové organizácie (budova domu kultúry, športoviská, plaváreň apod.). Najmä v tomto prípade je potrebné začať využívať iné formy hospodárenia a nakladania s majetkom mesta ako boli zaužívané (podnikateľská činnosť prepojená na správu majetku, tvorba aktív aktiváciou dlhodobého majetku apod.).

Výdavky na financovanie príspevkových organizácií:

	Skutočnosť 2012	Skutočnosť 2013	Schválený rozpočet 2014	Očakávaná skutočnosť 2014	Návrh rozpočtu 2015
TS	856 327	864 740	859 316	886 846	937 000
MŠK	355 368	357 468	354 745	380 023	379 580
MsKS	160 541	151 433	138 454	148 484	140 000

U príspevkových organizácií dochádza k zvýšeniu výdavkov oproti schválenému rozpočtu roku 2014. Napriek tejto skutočnosti, že sa príspevok pre príspevkové organizácie zvyšuje, čo vnímam pozitívne, naďalej odporúčam aby bol vykonaný vlastný komplexný audit činností, ktoré zabezpečujú jednotlivé príspevkové organizácie pre mesto. Výsledkom by mal byť na základe spracovanej analýzy zadefinovaných parametrov, návrh optimálneho riešenia s dôrazom na zabezpečenie hospodárnosti, efektivity a racionality výkonu týchto činností, ktoré zabezpečujú príspevkové organizácie.

Vývoj mzdových výdavkov – mesto bez rozpočtových a príspevkových organizácií:

Rok	Rozpočet	Skutočnosť
2002	15 788	22 711
2003	34 921	33 967
2004	35 788	35 862
2005	34 801	32 243
2006	34 792	33 665
2007	32 416	35 673
2008	36 767	36 681
2009	1 362 542	1 348 737
2010	1 360 097	1 299 332
2011	1 570 790	1 396 215
2012	1 378 874	1 362 634
2013	1 330 594	1 347 696
2014	1 366 905	očakávaná skutočnosť – 1 414 652
2015	1 332 716	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

V roku 2015 sa uvažuje so znížením rozpočtu výdavkov na platy zamestnancov mesta – ide o dôsledok racionalizácie výdavkov.

Vývoj prevádzkových výdavkov (tovary a služby) - mesto bez rozpočtových a príspevkových organizácií:

Rok	Rozpočet	Skutočnosť
2002	14 849	21 506
2003	26 699	26 302
2004	36 231	34 162
2005	39 176	37 033
2006	36 853	36 227
2007	29 690	29 701
2008	50 822	49 111
2009	1 797 082	1 560 264
2010	2 313 373	2 479 435
2011	1 471 909	1 911 910
2012	1 576 449	1 924 146
2013	1 933 719	1 876 054
2014	1 794 551	očakávaná skutočnosť – 1 808 825
2015	1 527 875	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Mesto „šetrí“ na výdavkoch na tovary a služby, ktorých rozpočet na rok 2015 je o 280 950 € nižší oproti očakávanej skutočnosti k 31.12.2014. Toto „šetrenie“ je povinné, pretože mestu sa znižuje dlhodobý záväzok voči banke vo veci splácania pohľadávky za opravy a údržbu miestnych komunikácií (rozpočtová podpoložka 635). Zníženie tohto záväzku má vplyv na výšku rozpočtu na opravy a údržbu, rozpočet sa znižuje o sumu 202 206 € oproti očakávanej skutočnosti za rok 2014. Vytvára sa tak priestor nielen na zvýšenie rozpočtu na rozpočtovej položke 632 – energie ale najmä na vytvorenie prebytku bežného rozpočtu.

	Skutočnosť 2012	Skutočnosť 2013	Schválený rozpočet 2014	Očakávaná skutočnosť 2014	Návrh rozpočtu 2015
631-Cestovné náhrady	7 594	5 794	4 910	6 300	4 826
632-Energie, voda ...	296 083	239 075	273 906	216 966	249 574
633-Materiál	50 221	59 668	41 808	97 287	49 959
634-Dopravné	34 905	30 857	21 300	24 687	21 850
635-Údržba	662 308	740 964	683 707	589 858	387 652
636-Nájomné	6 058	6 557	9 030	8 583	7 007
637-Služby	866 976	793 138	759 890	865 144	807 007

Návrh rozpočtu bežných výdavkov na rok 2015 podľa funkčnej klasifikácie, t.j. podľa jednotlivých funkcií vzhľadom k uplatneniu novej funkčnej klasifikácie – COFOG nie je možné porovnávať s uplynulým obdobím.

Rozpočet bežných výdavkov je spracovaný podrobne, často sa však v komentári uvádza skutočnosť, že financovanie preneseného výkonu štátnej správy je nedostatočné a že musí byť financované z výdavkov rozpočtu mesta, čo však nie je v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Odporúčam vypočítať o akú výslednú sumu finančných prostriedkov z rozpočtu mesta ide, aké sú príčiny, prečo je potrebné financovať činnosti, ktoré sú financované štátom ešte aj z rozpočtu mesta a či ide o zdôvodniteľnú potrebu. V komentári sa aj v minulosti táto skutočnosť skonštatovala, ale sa táto potreba nezdôvodnila a nevysvetlila.

Rovnako ako v prípade bilancie príjmov a výdavkov spojených s likvidáciou komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu, odporúčam vykonať vlastnú analýzu a porovnanie príjmov zo správy nebytových priestorov ako aj bytov a súvisiacich nebytových priestorov so skutočnými nákladmi na správu tohto majetku s cieľom zvýšenia efektivity a účinnosti vykonávania tejto činnosti, vrátane vymáhania nedaňových pohľadávok.

ROZPOČET KAPITÁLOVÝCH VÝDAVKOV

Vývoj kapitálových výdavkov :

Rok	Rozpočet kapitálových výdavkov	Skutočnosť čerpania kapitálových výdavkov
2001	16 870	16 490
2002	54 139	53 613
2003	23 761	23 444
2004	26 830	24 981
2005	114 258	105 762
2006	83 445	67 698
2007	23 153	59 359
2008	154 345	5 557 027
2009	5 355 404	5 306 375
2010	1 070 374	1 913 892
2011	659 251	2 244 506
2012	1 380 124	3 134 183
2013	1 207 817	1 203 522
2014	197 995	očakávaná skutočnosť – 146 593
2015	6 326 629	

(údaje sú uvedené do roku 2007 v tis. Sk, od roku 2008 v €)

Návrh rozpočtu kapitálových výdavkov významne ovplyvňujú plánované realizácie projektov financovaných z finančných prostriedkov EÚ a z Audiovizuálneho fondu, konkrétne

1. „Brezno - splašková kanalizácia, vodovod – ulice Potočná, Poľná, Hlboká, Cesta Osloboditeľov a IBV Rovne“ – vo výške ;
2. „Rekonštrukcia Základnej školy Pionierska 4“;
3. „Digitalizácia kina“.

Z celkovej rozpočtovanej sumy vo výške 6 326 629 € predstavujú preinvestované cudzie zdroje sumu 5 552 067 €. Mesto z vlastných zdrojov plánuje preinvestovať 774 562 €.

Vo vlastných zdrojoch nie sú započítané prostriedky rezervného fondu, ktorého zostatok je k 31.12.2014 - 45 303,47 € a prebytok rozpočtu za rok 2014 vo výške 555 579 €.

1.

V návrhu rozpočtu sú rozpočtované finančné prostriedky na **realizáciu projektu financovaného z finančných prostriedkov EÚ - „Brezno - splašková kanalizácia, vodovod – ulice Potočná, Poľná, Hlboká, Cesta Osloboditeľov a IBV Rovne“**. Mestu bolo doručené z Ministerstva životného prostredia SR rozhodnutie o schválení žiadosti o nenávratný finančný príspevok na uvedený projekt. Schválená výška nenávratného finančného príspevku je 4 900 736,62 €, z toho 10 297 € bežný transfer a 4 890 440 € kapitálový transfer. Celkové oprávnené výdavky na realizáciu projektu sú 5 158 670,13 €. Výber dodávateľa stavby bol ukončený v decembri 2014.

V návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov sú rozpočtované finančné prostriedky:

- z EÚ vo výške 4 230 014 €,
- zo ŠR vo výške 497 648 €
- z rozpočtu mesta - 5 % spoluúčasť mesta vo výške 248 825 €
 - neoprávnené výdavky vo výške 9 361 €

Realizácia projektu je naplánovaná na mesiace marec až september 2015, s ukončením projektu (vrátane administrácie) v decembri 2015.

2.

V návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov sú rozpočtované **výdavky na realizáciu projektu - „ZŠ s MŠ Karola Rapoša, Pionierska 4 v Brezne“**, ktorého cieľom je technické zhodnotenie budovy základnej školy, zníženie energetickej náročnosti a vybudovanie kanalizácie. Predmetom rekonštrukcie je zateplenie strechy a vonkajšej fasády, výmena okien s cieľom tepelno-energetických úspor celej stavby.

Mesto získalo nenávratný finančný príspevok z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR na realizáciu diela.

V návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov sú rozpočtované finančné prostriedky nasledovne :

- z EÚ – 710 784 €
- zo ŠR – 83 621 €
- z rozpočtu mesta - oprávnené výdavky vo výške 41 811 € a neoprávnené výdavky vo výške 99 219 €.

Realizácia projektu je naplánovaná na mesiace marec až október 2015.

3.

Investičná akcia **„Digitalizácia kina“** je financovaná v roku 2015 z vlastných zdrojov v celkovej výške 33 452 €, z toho rozpočet mesta - 20 034 €, splátka pôžičky z audiovizuálneho fondu - 13 418 €. Mesto má schválenú žiadosť o nenávratný finančný príspevok od Audiovizuálneho fondu vo výške 30 000 €. Realizácia projektu je plánovaná na rok 2015, pričom čerpanie prostriedkov je povolené do augusta 2016.

V návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov sú ďalej rozpočtované:

- výdavky na projektové dokumentácie v celkovej výške 53 000 €;
- príspevok Technickým službám Brezno na nadstavbu ramenového nakladača vo výške 12 240 €;
- príspevok Mestskému športovému klubu vo výške 4 555 € na zhodnotenie majetku –plavárň;
- výdavky na nákup pozemkov a nehmotných aktív vo výške 7 870 €, zostavovateľ rozpočtu predpokladá nedostatočný objem finančných prostriedkov na tento účel, riešenie nedostatku neuvádza;
- výdavky na rôzne prvky občianskej vybavenosti v celkovej výške 83 000 €;
- výdavky na obstaranie výpočtovej techniky, najmä produkčného a zálohovacieho servera, záložného el. zdroja pre prípad výpadku el. energie apod. vo výške 32 750 €;
- výdavky na akciu – „chodníkové prepojenie Dolná – Potočná“ vo výške 35 221.

V návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov je plánované použitie 60 000 € na realizáciu projektu s názvom: „Stavebné úpravy Synagóga Brezno“. V rámci výzvy Ministerstva pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja je v mesiaci február 2015 plánované podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok na realizáciu tohto projektu.

V návrhu rozpočtu kapitálových výdavkov je opäť rozpočtovaná dosť značná suma na modernizáciu technologických zariadení, ktoré má v nájme a podniká na nich Dalkia Brezno, a.s., s ktorou má mesto uzavretú Zmluvu o nájme nehnuteľností a technologických zariadení, v zmysle ktorej sa mesto zaviazalo investovať základné nájomné do modernizácie technologických zariadení; pre rok 2015 ide o výdavok vo výške 32 000 € (pôjde o rekonštrukciu tepelných rozvodov okruhu kotolne Mazorník). Pre roky 2016 a 2017 pôjde o výdavok v celkovej výške 120 000 €.

V rozpočte sú pod modernizáciou technologických zariadení rozpočtované aj prostriedky na realizáciu neukončeného pripojenia tepelnej prípojky ZŠ s MŠ Karola Rapoša Pionierska 4 Brezno vo výške 21 258 €.

FINANČNÉ OPERÁCIE

V návrhu rozpočtu sa nepočíta so zapojením príjmových finančných operácií so zdôvodnením, že príjmové finančné operácie (t.j. zapojenie zostatku rezervného fondu k 31.12.2014 a prebytku rozpočtu za rok 2014) budú rozpočtované na základe zmeny rozpočtu rozpočtovým opatrením až po schválení záverečného účtu mesta za rok 2014.

V návrhu rozpočtu výdavkových finančných operácií sú uvedené splátky úverov - úver „Dostavba a stavebné úpravy zimného štadióna“, úver ŠFRB - Mazorník, úver ŠFRB - Nálepkoval., úver bývalého Hotela Ďumbier, s.r.o., úver „Rekonštrukcia námestia – III. Etapa“ vo výške 424 323 € (rovnako ako v minulom roku):

- splátka istiny úveru – z roku 2005	183 673 €
- splátka istiny úveru - z roku 2009	106 332 €
- splátka úveru zo ŠFRB	23 616 €
- splátka istiny úveru - z roku 2012	100 080 €
- splátka istiny zlikvidovaného Hotela Ďumbier s.r.o.	10 622 €

Vo viacročnom návrhu rozpočtu sú výdavkové finančné operácie, t.j. splátky existujúcich úverov, navrhované v zmysle už uzatvorených úverových zmlúv.

Mesto aj v roku 2015 počíta s krytím výdavkových finančných operácií, t.j. splátok úverov, z prebytku bežného rozpočtu.

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA

Navrhovaný rozpočet mesta na rok 2015 vrátane finančných operácií je zostavený ako prebytkový (50 546 €), čím je splnená jedna zo zákonných podmienok vyplývajúca z § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách.

Bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový – plánovaný prebytok je vo výške 1 076 653 €, kapitálový rozpočet ako schodkový - plánovaný schodok je vo výške - 601 784 €. Celkovo sa uvažuje, že hospodárenie mesta bude prebytkové - predpokladá sa prebytok vo výške 474 869 € (z prebytku rozpočtu sa budú hradiť splátky úverov).

C. ZHODNOTENIE NÁVRHU HOSPODÁRENIA MESTA NA ZÁKLADE VIACROČNÉHO PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU

Návrh rozpočtu je spracovaný ako viacročný rozpočet na roky 2015 – 2017 a tiež ako programový dokument, ktorý spĺňa základné princípy programového rozpočtovania.

Pri hodnotení východísk a ukazovateľov viacročného rozpočtu na roky 2015 – 2017 je nutné pripomenúť, že viacročný rozpočet sa považuje za strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky mesta. Vo viacročnom rozpočte majú byť vyjadrené zámery rozvoja územia mesta a potrieb obyvateľov. Vedenie mesta si musí vo viacročnom rozpočte na roky 2016 – 2018 uvážlivo nastaviť svoje priority, pretože mesto stále ostáva kapitálovo poddimenzované a zadĺžené a má povinnosť splácať úvery, ktoré má prijaté z uplynulých období. Ak si chce vedenie mesta vytvoriť dostatočný priestor na realizáciu rozvojových programov mesta musí konsolidovať financie mesta a to hľadaním a realizáciou nových zdrojov a možností na príjmovej strane rozpočtu a racionalizáciou spotreby vo výdavkovej časti rozpočtu.

Ing. Ingrid Konečná Veverková v.r.
hlavná kontrolórka mesta Brezna